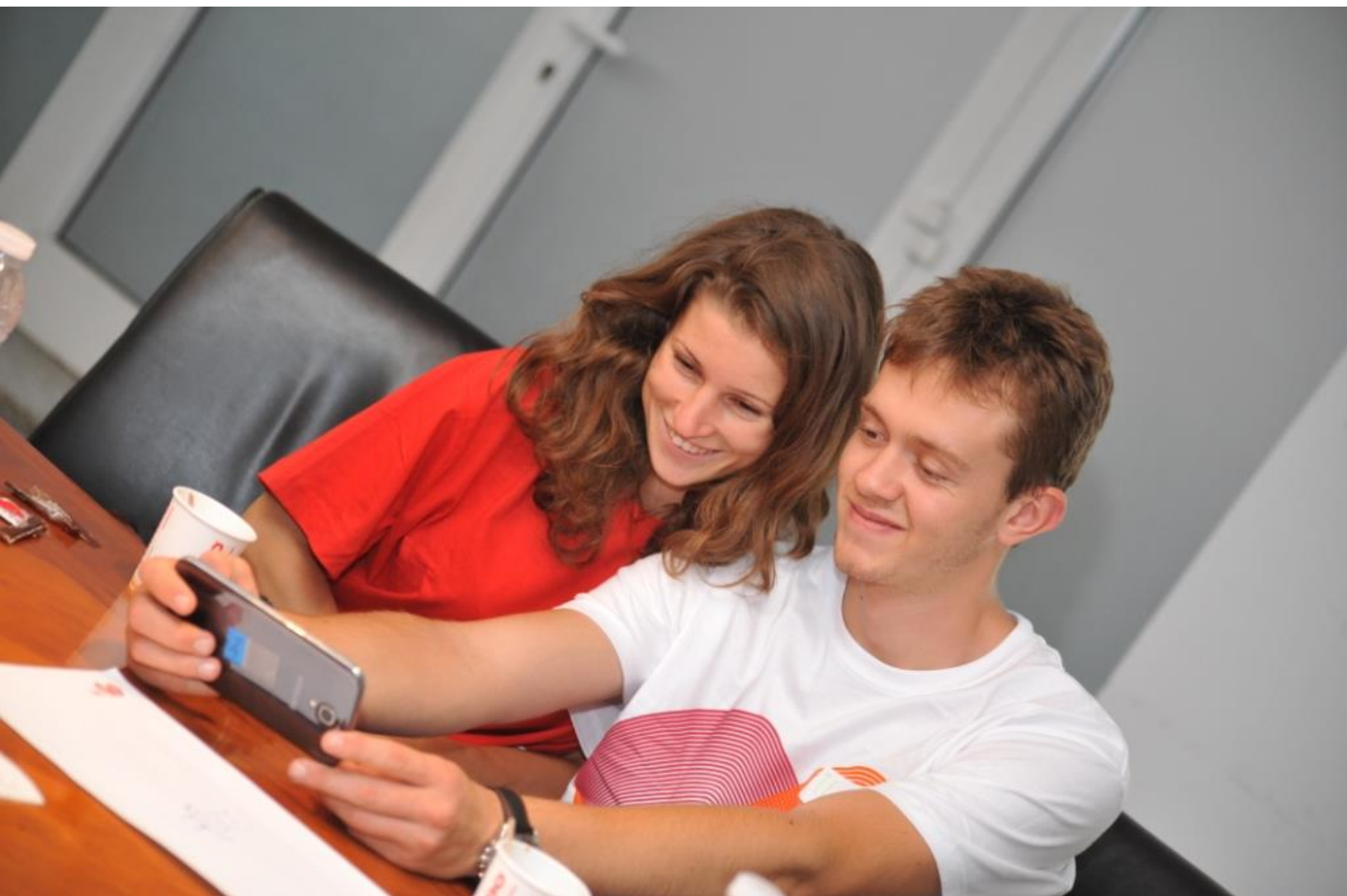

ГОДИШЕН ДОКЛАД НА НАЦИОНАЛНАТА АСОЦИАЦИЯ ЗА ПРИЕМНА ГРИЖА

2014 г.

Скъпи приятели,

2014-та година се оказа изключително предизвикателство за България. Станахме свидетели на опустошителни наводнения, които освен, че оставиха много хора без дом, отнеха и човешки животи. През миналата година нашето общество продължи да се развива в условия на политическа, икономическа и социална криза.

По отношение на приемната грижа 2014-та също беше предизвикателна. И през тази година ние трябваше да се борим с бюрокрацията, липсата на отговорност за взетите решения, а на политическо ниво приемната грижа продължи да се развива тромаво. Въпреки това, Националната асоциация за приемна грижа положи много усилия, за да

гарантира по своите възможности сигурност и стабилност на диалога със заинтересованите страни. Голямо постижение на асоциацията е организирането на Националната годишна среща по приемна грижа „Приемната грижа: Всички гледни точки“, създаването на активна младежка група към асоциацията, организирането на конкретни инициативи за децата, както и привличането на стратегическия партньор Мтел в подкрепа на работата на асоциацията. През 2014 година ние поставихме много отговорно по време на 3 срещи в страната въпроса с международните осиновявания, консултирахме финансовия стандарт на приемната грижа и се застъпвахме за конкретни случаи на деца в приемни семейства. 2014-та година беше успешна за Националната асоциация за приемна грижа, която успя за да ангажира общественото внимание към промяната на мисленето, че приемните родители са печалбари, както и върху проблемите на децата – бежанци и възможността им да са обект на закрила в приемната грижа.

2014-та година беше много успешна за Националната асоциация за приемна грижа, защото през нея успяхме да покажем на приемните родители, че ние сме на тяхна страна. Мрежата ни на влияние се разшири благодарение на двамата ни нови координатори, както и включването на специалист, ангажиран основно с международната ни дейност. Благодарение на съвместните ни усилия успяхме да представим достойно България по време на световната среща по приемна грижа в Ирландия. Това създаде възможности за общуване с други организации от Европа, както и за споделяне на опит и практики.

В личен план аз искам да споделя, че 2014-та година беше силна, успешна и смела година за мен, като приемен родител и за всички около мен, които се справяха с трудностите. В името на децата.

Мирослав Долапчиев,
Председател
Национална асоциация за приемна грижа

Нашата визия

Сигурно и истинско детство за уязвимите български деца!

Нашата мисия

Ние сме организация на приемни родители, която подкрепя развитието на приемната грижа чрез информиране, консултиране, застъпничество и лобиране в защита на правото на семейна грижа на уязвими деца в България.

Ние правим това като:

- Информираме и консултираме приемните родители за техните права, отговорности и възможности;
- Защистваме правото на детето на достоен живот в семейна среда;
- Подпомагаме държавата и заинтересованите страни за развитието на приемната грижа, като правим предложения за подобряване на процеса чрез изменения в законодателството;
- Съдействаме за намаляване на регионалните дисбаланси в прилагането на приемната грижа;
- Популяризираме ползите, предизвикателствата и проблемите на приемната грижа в България.
- Популяризираме добри практики на Международната организация за приемна грижа (IFCO), в която членуваме.

ДАННИ ЗА НАЦИОНАЛНАТА АСОЦИАЦИЯ ЗА ПРИЕМНА ГРИЖА

СДРУЖЕНИЕ „НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ ЗА ПРИЕМНА ГРИЖА“

БУЛСТАТ: 175881653,

Съдебна регистрация: ф.д. 127/2010

Съдебно решение: № 2/2010 г. на Софийски градски съд, Регистър 5, Партида: 17513, Том: 360, Стр: 95, съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел

Седалище и адрес на управление: 1463, гр. София; бул. „Витоша“ 58, ет. 4,

Организация в обществена полза, вписана в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност към Министерството на правосъдието

Официален представител: Мирослав Йорданов Долапчиев – председател на УС

ОРГАНИЗАЦИОННО РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА АСОЦИАЦИЯ ЗА ПРИЕМНА ГРИЖА

На 25 октомври 2014 година **Националната асоциация за приемна грижа стана на 5 години!** Рожденият ден на асоциацията беше отпразнуван от приемни родители, приятели и партньори.

"Благодаря за подкрепата на всички наши приятели, приемни родители и партньори. Преди пет години, когато започвахме нещо ново, не осъзнавахме толкова ясно мащаба на нашите намерения. Сега виждаме много конкретен резултат - имаме родителска организация, която

защитава интересите на приемните родители и се бори за всяко дете.", коментира по време на събитието Мирослав Долапчиев, председател на Националната асоциация за приемна грижа. В края на събитието асоциацията отличи приятели и партньори, които имат съществен принос за развитието на приемната грижа и за самата асоциация.

В рамките на годината Националната асоциация за приемна грижа **реализира допитване до своите членове** относно ефективността на работата на организацията в защита на интересите на приемните родители и децата, настанени в приемни семейства.

Националната асоциация за приемна грижа работи за повишаването на уменията на приемните родители, за да са по-добри в грижата си за децата, както и се старае да защитава правата на приемните родители. Това са само част от мненията на участниците в анкета за дейността на НАПГ, проведена в периода януари – февруари 2014 г. В допитването участваха 510 приемни родители, социални работници, експерти, журналисти и граждани. Ето и някои от отговорите на анкетираните за това какво реално прави Националната асоциация за приемна грижа:

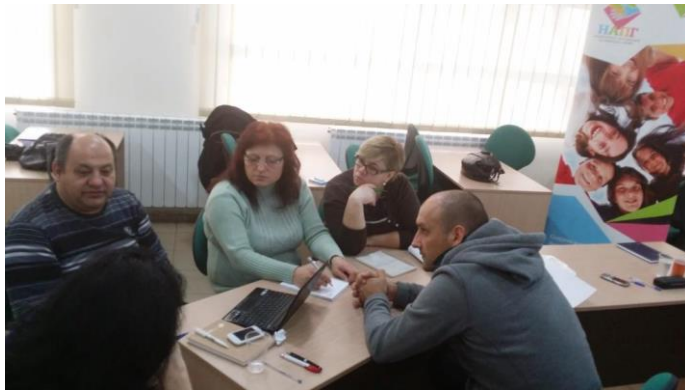
- „Опитвате се да накажете държавата, заради нейното бездействие и успявате.“
- „Сътрудничите успешно, когато се търси приемен родител за децата.“
- „Участвате в създаването на политики насочени към приемните деца. Популяризирате приемната грижа.“
- „Помагате на приемните родители да решават възникнали проблеми. Спомагате за бързото настаняване на деца, нуждаещи се от това.“
- „Създавате все по-осезаемото усещане за гръб. Създавате сърдечно, чаровно и интелигентно лице на приемните родители.“

От анкетираните участници, 260 са се обърнали за помощ към асоциацията. Близо 49 на сто от участниците в допитването са много удовлетворени от членството си в асоциацията и смятат, че то е полезно както за тях, така и за приемните родители. „Препоръчвам всички приемни родители да

станат част от асоциацията на приемните родители, защото трябва да сме повече и да се чува гласа ни", коментира участник в допитването.

Анкетата показва, че приемните родители се нуждаят основно от информация за планове на държавата за развитието на приемната грижа, за правата им като приемни родители, както и от информация за международните практики в приемната грижа. Участниците в допитването препоръчват на НАПГ да организира повече регионални срещи с приемните родители, както и да издава повече практически и обучителни материали за приемните родители и настанените при тях деца. По отношение на проблемите пред приемната грижа, 49 на сто от анкетираните смятат, че спешно трябва да се подобри отношението на социалните работници към приемните родители. За 43 на сто от участниците в допитването е много важно да се повишат знанията и уменията на социалните работници за работа с приемни семейства. 23 процента от анкетираните приемни родители биха се включили в обучения за подобряване на уменията им за комуникация със службите. 60 на сто от анкетираните смятат, че трябва да се въведе профилиране на приемната грижа за децата (например, за бебета, за деца с увреждания, за деца с девиантно поведение и др.) Приемните родители, участници в анкетата, препоръчват гилдията да изготви свои професионални стандарти, които да отразяват знанията, уменията и компетенциите, както и поведението, с които те се измерват по отношение на професията „приемен родител“. Малко повече от 60 на сто са на мнение, че трябва да се регламентира под някаква форма трудовия договор, при конкретни изисквания за приемните родители. За 70 на сто от анкетираните спешно трябва да се предприемат действия да се намали времето, в което се чака ново настаняване в приемното семейство.

За да може да е по-ефективна в работата си, НАПГ проведе **поредица от работни срещи с координаторите и членовете на Управителния съвет на асоциацията**. В рамките на срещите бяха обсъждани въпроси, свързани с развитието на Националната асоциация за приемна грижа през 2014 г., както и развитието на приемната грижа като цяло.

През 2014 година екипът на асоциацията се разшири. Христо

Найден (19 г.) от Варна вече отговаря за групата на младежите в Националната асоциация за приемна грижа. Христо Найден учил за морски капитан в Техническия университет - гр. Варна. Той е родно дете на приемното семейство Найденови от гр. Варна. В последните 9 години пред неговите очи и пред очите на сестра му Ваня (16 г.) са пораснали няколко деца. Христо активно участва в живота на Националната асоциация за приемна грижа, която защитава интересите на приемните деца и техните родители. Той е лицето на младежите и ще представя тяхната гледна точка по отношение на развитието на приемната грижа. *Анна Гълъбова* работи за развиване на партньорствата на Националната асоциация по приемна грижа с международните организации и мрежи. С това решение Националната асоциация за приемна грижа започна да реализира своята политика по отношение на изграждането на отношения с родителски организации в Европа и света, както и ще развива партньорството си с Международната организация по приемна грижа. Анна Гълъбова е завършила Межкултурна бизнес администрация във Виена. От завършването си през 2011 година работи в сферата на интернет маркетинга, превода и природозащитата. Много от нейните занимания не й пречат да търси възможности да помага на хората около себе си. Приемният родител от гр. Варна *Николета Найден* е избрана от Управителния съвет на Националната асоциация за приемна грижа за координатор на асоциацията за област Варна. Николета Найден е приемен родител от 2005 година. Тя е предприемач, има собствена фирма за кетъринг. Николета се грижила

за 5 деца, три от които са осиновени, а за едно се грижи родното му семейство. За Николета е важно, че остава приятел с родителите на децата, за които се е грижила. Николета Найденова има две родни деца. През 2014 година НАПГ избра и *Десислава Сертева* за координатор на НАПГ за област Силистра. Десислава Сертева е на 30 години, завършила е средно образование в специалността „Технологичен и микробиологичен контрол“. Има родна дъщеря, Александра, която е втори клас. Грижи се за едно приемно дете, момче, на 4 години. *Йорданка Петкова – Шафер* е новият координатор на Националната асоциация за приемна грижа за област Търговище. Тя бе избрана от 33 участници в среща с приемните родители от Попово, Антоново и Търговище, която се проведе на 15.02.2014 г. Йорданка Петкова е позната на приемните родители в областта. Тя е изпълнявала ролята на координатор през 2009 – 2010 година. Работата на Йорданка се подкрепя от местни сътрудници на асоциацията в градовете Попово и Антоново, както и от трима сътрудници в Търговище, по един във всяка група на приемните родители.

В рамките на годината НАПГ проведе и своето **редовно Общо събрание**. Участниците в общото събрание зададоха дневния ред на организацията - създаването на Център за професионално обучение за приемни родители и помагащи специалисти в социалната сфера, както и за придобиване на държавен лиценз за правото за информиране, консултиране и обучение на приемни родители.

Координаторът по международните отношения Анна Гълъбова, координаторът на младежите Христо Найденов и младеж, отраснал в социални домове **представяваха Националната асоциация за приемна грижа по време на Европейската конференция на Международната организация по приемна грижа**, която се проведе от 26-ти до 29-ти август 2014 година в Уотърфорд, Ирландия. Анна Гълъбова проведе работна сесия от 90 минути, в която говори по темата „Приемната грижа – бизнес, професия, емоция? Опитът на България.“ Работната сесия разгледа реални случаи в България и потърси отговор на въпроса как приемната грижа да бъде приета от обществото като професия, в която има правила, стандарти и възможности. В рамките на час и половина. Христо Найденов и Янко Димитров също проведоха работна сесия от 90 минути. Темата на тяхното представяне бе „Пораснали деца – как децата стават приемни родители“. В приемната грижа има една група, за която малко се говори, но която е неотменна част от процеса. Това са родните деца на приемните родители. Децата, които стават приемни братя и сестри, имат различни предизвикателства, за които възрастните често не мислят. От друга страна, привързването към непознати хора е трудност и за самите приемни деца. Работната сесия има за цел да проучи опита на другите европейски страни за това как работят с младите хора, които са родни деца на приемните родители. Участието на Националната асоциация за приемна грижа в конференцията беше възможно с подкрепата на Мтел, АЕРОТУР ММ и УНИЦЕФ - България.

След известно прекъсване, през 2014 година, Националната асоциация за приемна грижа **поднови членството си в Международната организация за приемна грижа (IFCO)**. Членският номер на НАПГ е 8108. НАПГ винаги е била част от световното семейство на приемните родители. В устава на НАПГ (чл. 2) е записано, че сдружението възприема ценностите, принципите и целите на Международната организация за приемна грижа със седалище в Лондон (International Foster Care Organization –IFCO). Освен това, под лидерството на фондация „За Нашите Деца“ и с партньорството на нашата организация, през 2012 година в България се проведе световна конференция по приемна грижа, организирана от IFCO.

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО ЗА ПРАВАТА НА ДЕЦАТА В ПРИЕМНА ГРИЖА

През 2014 година Националната асоциация за приемна грижа участва в консултациите за създаването на единен финансов стандарт за финансирането на социалната услуга „приемна грижа“. Агенцията за социално подпомагане създаде работна група, която се председателства от заместник – изпълнителния директор на АСП, с участието на експерти от агенцията, представители на проекта „И аз имам семейство“. Неправителствените организации са представени от Националната асоциация за приемна грижа, Международната социална служба, Института за социални дейности и практики, фондация „За Нашите Деца“ и SOS Детски селища. Доклад на АСП посочва, че 1 случай на дете в приемно семейство струва 11 563,44 лева. Експерти предлагат в стандарта разходите да са разпределени както следва: разходите, пряко свързани с клиент – 69,2%; за издръжка на настаненото дете – 23,6%, разходи за непряк персонал – 4,8%, административни разходи – 2,4%. В същото време НАПГ смята, че сумата не е достатъчна и заедно с коалицията с организации лобира за увеличаване на разходите и включването на подкрепящи услуги за децата в приемни семейства.

Сериозно разминаване между записаното в законодателството и практиката по осиновяване на деца от приемна грижа на някои места в страната констатираха участниците в три срещи по проблемите в осиновяването от приемна грижа, които бяха проведени в София, Пловдив и Търговище. В срещите участваха представители на АСП, ДАЗД, Министерството на правосъдието и експерти на НАПГ. В рамките на срещите приемните родители разказаха за различни практики в процеса на осиновяването,

които, според тях, са тревожни и не са в интерес на детето. Бяха цитирани случаи, в които осиновители предоставят списък с имена на приемното дете, за да си избере как да се казва след осиновяването, както и случаи, в които на приемните родители се изпраща качествена козметика, с която детето да бъде къпано до взимането от дома на приемния родител. Други приемни семейства изразиха негодувание от това, че на срещи на детето с осиновителите не присъстват социални работници, а осиновителите са оставяни сами с детето, въпреки разписаното в нормативната база. Един от сериозните проблеми, които приемните родители поискаха да се решат, е свързан с подмяната на името на детето на късна възраст. Липсата на пълна информация за реалното здравословно състояние на децата също е причина за тревога на обгрижващите. Като основен акцент в дискусиите се откри административното, често непрофесионално отношение на социалните работници при комуникирането на процеса на осиновяването и директивното отношение към приемните родители. Често към приемните родители се подхожда авторитарно, те са задължавани да придружават децата за среща с кандидати за осиновители в рамките на часове от обаждането на социалния работник, без време предварително да се подготви детето за предстоящата среща. Приеман родител сподели за неприемливата практика след първата среща детето да бъде придружено от приемния родител, социалния работник и кандидатите за осиновители до частна

клиника, където да му се направят пълни тестове, преди осиновителите да дадат своето съгласие да вземат детето. Въпреки законовата разпоредба, която пази осиновяването в тайна, приемните родители, които участваха в срещите, *поискаха от социалните работници, като посредници в процеса, да насърчават комуникацията между приемните родители и кандидатите за осиновители. Неприемливата практика, в която детето се оставя само с кандидатите за осиновители, а приемните родители са изолирани, води до сериозна травма при децата след срещата.* Специалисти препоръчаха преди да се стигне до първа среща, осиновителите да получават снимки, видеа и други материали, които да ги подготвят за срещата с детето, а по отношение на детето – да се работи преди провеждането на срещата. Националната асоциация за приемна грижа препоръча на всички участници в процеса на осиновяване да следват най-добрия интерес на детето, като спазват нормативната уредба. Стандарт 14, който е част от методиката по приемна грижа, който засяга националното и международното осиновяване, е много конкретен и ясен и детайлно описва стъпките в процеса. Въпреки това, тревожно е, че приемните родители не разбират ролята си в процеса на осиновяване, не са обучени достатъчно, а често – не са подкрепени. Приемните деца се предлагат на различни кандидат – осиновители, като почти не се работи за справянето с травмата от неслучилите се осиновявания и отказите, които се получават. Социалните работници вероятно са твърде натоварени, но не бива да се забравя, че те, като представители на органа за закрила, имат права и задължения, които не бива да се пренебрегват. Необходимо е Агенцията за социално подпомагане да инвестира повече в обучението на приемните родители и социалните работници за процеса на осиновяване, като да подготвя страните за тяхната роля и техните правомощия. Националната асоциация за приемна грижа смята, че следването на регламентите ще структурира процеса, но индивидуалното отношение и посвещението са от значение.

През 2014 година Агенцията за социално подпомагане, Държавната агенция за закрила на детето, Националната асоциация за приемна грижа и други правителствени и неправителствени организации започнаха работа по изработването на координационен механизъм за грижата за деца – бежанци. Сред мерките за закрила на децата – бежанци е настаняването в приемни

семейства. Във връзка с планираната възможност за настаняване на деца – бежанци в приемни семейства работна група, с участието на представители на НАПГ, допълни програмата за квалификация на професионалните приемни родители. Добавена е тема, която е насочена към обучението на приемни родители за специализирана грижа, предоставяна на търсещи и получили международна закрила деца в риск (включително непридружени непълнолетни и малолетни бежанци). Актуализираната, с участието на НАПГ, програма за обучение предвижда кандидатите за приемни родители ще бъдат запознати с правото на непридруженото дете да се събере със семейството си, когато е в негов интерес.

През 2014 година, благодарение на усилията на НАПГ, **децата в приемни семейства имат право на целева помощ за отопление срещу по-висок диференциран минимален доход.** След промяната дете, настанено в семейство на роднини и близки или в приемно семейство по чл. 26 от Закона за закрила на детето, да придобива право на помощ за отопление, ако доходът му не надхвърля 224,68 на сто от гарантирания минимален доход. Вече

шеста година ГМД е 65 лв., което означава, че личният доход на настаненото в приемно семейство дете не трябва да бъде по-висок от 146 лв., за да се възползва от енергийно подпомагане. Досега децата в приемни семейства имаха право да кандидатстват за помощ за отопление наравно с всички останали деца. За тях диференцираният минимален доход е 180.28 на сто от ГМД или 117.18 лв. Ако личните доходи на децата надхвърлят тази сума, те нямат право на енергийно подпомагане. И след промяната обаче реално децата в приемни семейства нямат голям шанс да получат помощ за отопление, тъй като за това се взема предвид доходът им по чл. 50 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето за деца, настанени за отглеждане в приемно семейство по реда на чл. 26 от Закона. За деца до 7 г., настанени в приемни семейства, по този член от Правилника се изплаща трикратния размер на гарантирания минимален доход или 195 лв. Деца от 7 до 14 г. получават 3.5-кратния размер или 227.50 лв. За деца от 14 г. до навършване на пълнолетие, а ако учи – до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, сумата е 4-кратният размер на гарантирания минимален доход или 260 лв. Отделно се вземат и доходи от пенсия, от издръжки и т.н.

През 2014 година в общественото пространство имаше сериозни нападки към приемните родители и поставянето на етикета „печалбари“. **Националната асоциация за приемна грижа и Националната мрежа за децата категорично възразиха, в своя обща позиция, срещу представянето на приемната грижа като бизнес, в който се въртят 14 милиона лева.** Публикациите и репортажите, които се разпространяват през последните седмици в някои от медиите са с невярно съдържание и целят да компрометират развитието на приемната грижа в страната, като атакуват приемните родители по изключително неприемлив начин. Фактът, че неточната информация, която се разпространява е сходна кара НАПГ да мисли, че е свидетели на организирана кампания срещу процеса на деинституционализация и в частност срещу приемната грижа. НАПГ и НМД призоваха медиите да не продължават да разпространяват неточни факти и данни, а за вярна и коректна информация да се обърнат към отговорните държавни институции, в лицето на Агенцията по социално подпомагане, Министерството на труда и социалната политика и Държавната агенция за закрила на детето, които отговарят за развиването и прилагането на приемната грижа в страната. НАПГ и НМД призоваха да не противопоставят и делят родителите на родни и приемни, а да се говори за нуждите на децата и как те най-добре могат да бъдат посрещнати. Становището на двете организации дава отговор на някои основни въпроси: Колко струва приемната грижа наистина? Какво представлява приемната грижа и как се става приемен родител? Какви са предимствата на отглеждане на дете, останало без

подкрепата на родното си семейство, в приемно семейство, а не в институция? Колко деца се отглеждат в приемни семейства и колко в институции за деца? Пълното становище на Националната мрежа за децата и Националната асоциация за приемна грижа е публикувано на сайтовете на двете организации.

РАБОТА ПО СИГНАЛИ НА ПРИЕМНИ РОДИТЕЛИ

През 2014 година Националната асоциация за приемна грижа работи по 354 сигнала, запитвания и казуси на приемни родители.

КЛЮЧОВОТО ПАРТНЬОРСТВО С МТЕЛ

През 2014 година първият и **водещ телеком Мтел стана партньор на Националната асоциация за приемна грижа в реализирането на инициативата „Приеми бъдещето“**. Благодарение на съвместното партньорство бяха осигурени коледни подаръци за деца, беше организиран летен лагер, отбелязването на Международния ден на детето и др. В края на годината бе реализирана поредна инициатива за набиране на средства. Така клиентите на Мтел вече могат да направят дарение на каса директно в магазините на телекома. Освен събраните средства от касичките, Мтел предостави за децата в приемни семейства по един лев от стойността на над 30

модела от най-търсените смартфони. Мтел направи приемната грижа кауза и на своето коледно парти за бизнес клиенти, като дари сума в нейна подкрепа за всеки гост, присъствал на празника.

НАЦИОНАЛНА ГОДИШНА СРЕЩА ПО ПРИЕМНА ГРИЖА

Повече от 150 приемни родители, младежи и специалисти се учиха от опыта на другите по време на **Националната годишна среща по приемна грижа: Всички гледни точки**. По време на тридневната среща бяха дискутирани въпроси, свързани с партньорството между специалистите и приемните родители, отношенията с родните семейства на приемните деца, въпросът със загубата и раздялата и др. В последния ден младежите направиха силна и емоционална презентация, в която казаха на присъстващите специалисти и

приемни родители, че за тях е важно някой да ги обича и че трябва да се направи всичко възможно децата да са в семейства, а не в домове. НАПГ благодари на всички, които направиха срещата възможна: екипът на фонд "Социална закрила", нашите партньори от Мтел, доброволците, фотографите, нашите приятели от "Аеротур" и др.

СЪБИТИЯ ЗА ДЕЦА В ПРИЕМНА ГРИЖА И РАЗВИТИЕ НА МЛАДЕЖКАТА МРЕЖА

През септември 2014 г. Букурещ, Румъния, се проведе среща за обмяна на опит между младежи, представители на НПО от България и Румъния. Тема на срещата бе „Обмяна на опит между неправителствените организации, работещи с и за подрастващи деца и младежи от Румъния и България“, а организатори на срещата бяха УНИЦЕФ-България, Националната мрежа за децата и УНИЦЕФ-Румъния. От страна на Националната асоциация за приемна грижа в срещата участваха координаторът по младежки обучения Кирилка Ангелова и Ваня Найденова, която е приемна сестра и член на младежката група на НАПГ. Целта на обмена бе да се обсъдят предизвикателствата, с които неправителствените организации, работещи с и за деца и младежи се сблъскват в с борбата си с проблема NEET (неработещ, неучещ, необучаващ се), както и споделянето на добри практики и опит в прилагането на програми, инициативи за децата и младежите, които попадат в групата NEET. На срещата в Букурещ бяха представени регионалните перспективи

на УНИЦЕФ за работа с подрастващите деца и младежи, които попадат в групата NEET. В срещата участва и заместник-министърът от Министерството на младежта и спорта в Румъния Козмин

Кристиан. По време на инициативата беше представен проектът NEETs на УНИЦЕФ-България. Като добра практика на проведената среща бе представена дейността на младежите на НАПГ. Кирилка Ангелова и Ваня Найденова имаха възможност да направят презентация на заключенията от работните групи, в които са участвали.

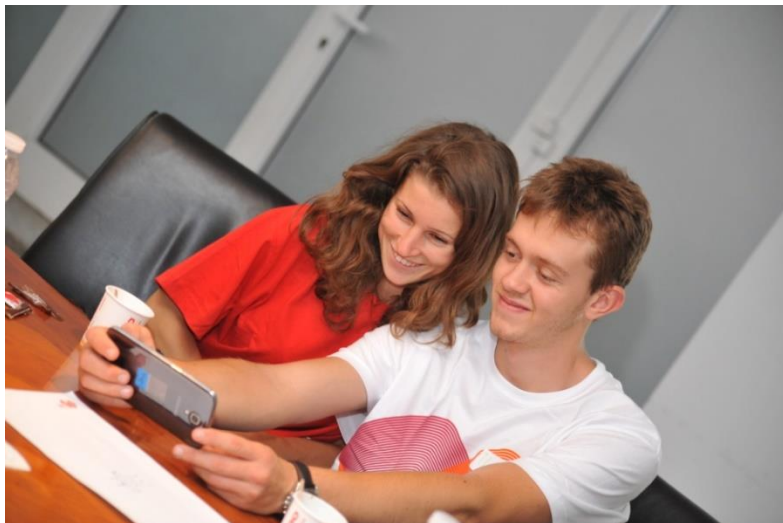
По повод **Международния ден на детето** Националната асоциация за приемна грижа, заедно с Мтел, организира празник за всички деца на членовете на асоциацията. В рамките на инициативата децата имаха възможност, заедно с родителите си, да посетят зоопарковете в София, Варна, Благоевград, Плевен, Ловеч, Кюстендил, Павликени, Кнежа. За децата и техните приемни родители бяха отворени и спасителния център за животни в Стара Загора, природозащитния център "Пода" в Бургас, както и резерватът "Сребърна".

В края на годината, отново с подкрепата на Мтел, бяха организирани **Коледни куклени представления за деца в приемни семейства** от София, Варна, Пловдив, Бургас, Русе, Стара Загора и Велико Търново.

През годината **12 младежи от приемни семейства от цялата страна споделиха емоцията на участниците в музикалния формат X-factor**. Това стана благодарение на генералния спонсор на формата Мтел. Момчетата и момичетата се насладиха на изпълненията на талантите по време на концерта на 18 ноември. Поводът за посещението на студиото на предаването е 25-та годишнина от подписването на Конвенцията на ООН за правата на детето. Младежите имаха възможност да се насладят на музикални хитове от Европа и Америка. Десетте финалисти за пореден път впечатлиха жури и публика, превъплъщавайки се в различни стилове и образи. Сред запомнящите се от младежите изпълнения бяха тези на Траян Костов, Георги Бенчев и Кристина Дончева.

Шест дневен градски лагер за 16 младежи от приемни семейства се проведе в столицата в периода 18 – 23 август 2014 година. Лагерът бе организиран от Националната асоциация за приемна грижа с подкрепата на Мтел. Sofia Motion Camp е инициатива, която се реализира по идея на младежите, които участваха в Националната годишна среща, проведена в края на май. В лагера се включиха младежи, които се отглеждат в приемни семейства, както и родни деца на приемните семейства. 16-те

младежи от приемни семейства, които участваха в летния лагер, организиран от Националната асоциация за приемна грижа, преминаха обучение за интернет грамотност в Мтел, като част от новата програма на телекома „Интернет за всички“. Инициативата си постави за цел да помага на деца и младежи, като ги обучи в основните правила за безопасна работа с интернет. Лектори в рамките на програмата бяха специалисти от компанията, които обучават младежите безвъзмездно. По време на заниманията децата бяха бъдат запознати с това колко важна е сигурността при работата в световната мрежа и как може интернет да ни бъде от полза, за да учим нови неща. Служители от телекома посветиха по един ден на гостуващите младежи, за да ги запознаят със своите хобита и да се забавляват заедно.

25 ГОДИНИ КОНВЕНЦИЯ НА ООН ЗА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО И ОТЛИЧИЕ ЗА ПРИЕМНИ РОДИТЕЛИ

По предложение на Националната асоциация за приемна грижа **президентът на Република България Росен Плевнелиев връчи почетния знак на Президента на Кина Рашева от с. Куртово Конаре.** Поводът за тържественото събитие е 25-та годишнина от приемането на Конвенцията на ООН за правата на децата. Всички приемни родители и приятели на приемната грижа признават с респект и дълбоко уважение усилията на леля Кина, като един от първите приемни родители в страната, за

развитието на приемната грижа и за промяната в отношението на българите към приемните родители.

Когато през лятото на 1999 година в Пловдив е обявена кампания за набиране на кандидати за приемни родители, интересът е огромен. Проектът е пилотен и се изпълнява от фондация „За Нашите Деца“. През първата година са одобрени 6 семейства. През втората - още четири, през третата година - само едно. Интересно е, че семейството на леля Кина от Куртово Конаре, която днес е извор на вдъхновение, е било отхвърлено. Леля Кина влиза в програмата с много упоритост и постоянство. Леля Кина е пенсионирана лекарка с дългогодишен стаж в консервния комбинат "Витамина" в съседния на Куртово Конаре гр. Стамболийски. Съпругът ѝ, Атанас, е малко по-млад от нея, ръководител движение на гарата в Куртово Конаре. С голяма любов отглеждат красивата си дъщеря Радоцвета, но винаги са имали особена чувствителност към изоставените деца. Кина е автор и на стихове, немалко от тях са посветени на децата в домове. При едно посещение в дом "Рада Киркович" в Пловдив тя се запознава с Мариан, който тогава бил "една шушка човече" по нейни думи. Взема го за лятото вкъщи.

Когато приближава 15 септември и детето трябва да се връща в дома, назрява истински бунт. Той не ще и да чуе, а и те така са свикнали с него, че не им се разделя. Точно по това време е обявена програмата за приемни родители и те кандидатстват. Второто приемно дете на Кина – Петя, с пристигането в къщата има сериозни проблеми. Не знае буквите, а е шести клас, трудно се концентрира, пропуските ѝ са огромни. Кина и Атанас се занимават часове с нея, Кина е скачала посреднощ при мисълта, че малката не си е написала домашното, Атанас - домашният художник, и той скоро посреднощ рисувал кон за домашно, че тя забравила да каже. Петя завършва училище и се омъжва в родното си село. Мариан завършва Духовната семинария.

ХУМАНИТАРНА ПОДКРЕПА ЗА ДЕЦА В ПРИЕМНИ СЕМЕЙСТВА И СЕМЕЙСТВА В БЕДА

В края на 2014 година по повод коледните и новогодишните празници **Националната асоциация за приемна грижа се погрижи за приемните родители и приемните деца в бедните икономически региони на страната.** Благодарение на партньорството с HolidayHeroes и с финансовата подкрепа на Мтел повече от 100 кутии с хранителни продукти за коледната трапеза бяха раздадени на приемните

родители от Видин и Търговище. С подкрепата на децата от British school of Sofia бяха подготвени и разпратени близо 150 подаръци за децата на членовете на асоциацията от София, Стара Загора, Варна, Видин, Търговище, Шумен, Смолян, както и на приемните деца от гр. Аксаково. С подкрепата на г-жа Светла Илчева "Гама-Прим" на приемните родители в София раздадохме повече от 30 бутилки с олио на приемни родители от София. Г-жа Илчева държеше да ги дари на приемни семейства, заради сърцатия им дълг. Националната асоциация за приемна грижа благодари на всички приятели, които направиха възможна Коледата за децата в приемни семейства. Празникът беше споделен и искрен, благодарение на добрината на хората, на които разчитаме в нашата работа. Благодарим за помощта и усилията на нашите координатори, без които нямаше да успеем да стигнем до приемните родители.

Близо **60 приемни родители, граждани и представители на бизнеса се включиха в инициативата на Националната асоциация за приемна грижа „Да върнем детството в опустошените от наводнението с. Крушовица и гр. Мизия!“**. Инициатива веднага след наводненията и имаше за цел да фокусира вниманието върху децата от пострадалия регион, за които учебната година може да се окаже предизвикателство без учебни пособия, дрехи и играчки. Председателят на асоциацията Мирослав Долапчиев, заедно с доброволци на асоциацията, посетиха с. Софрониево, където се доставяха

пратките с колетите на дарителите. В рамките на своето посещение доброволците преразпределиха получените дарения и ги предадоха на директорите на основните училища в гр. Мизия и с. Крушовица. Кирил, Андрей, Николай и Акинс са доброволци, които за първи път се включват в инициатива на асоциацията за приемна грижа, но без тяхната подкрепа на място, не би се получил този резултат. Мирослав Долапчиев благодари за сътрудничеството на г-жа Татяна Спасова, директор на Обединения детски комплекс в гр. Козлодуй, която предостави складово помещение и организира логистиката по приемането на даренията от страната. Пакети с играчки, учебници, пособия, дрехи, материали за училище и консумативи изпратиха приемни родители и граждани от Казанлък, Стара Загора, София, Русе, Перник, с. Дърманци, Велико Търново, Горна Оряховица, Калофер и др. НАПГ благодари и на всички служители на „Овергаз ИНК“ АД, които организираха акция в компанията и откликнаха на призива на Националната асоциация за приемна грижа. Благодарим и на служителите от МБМ, ВИ ИНС ООД за подкрепата.

ИЗДАНИЯ НА НАЦИОНАЛНАТА АСОЦИАЦИЯ ЗА ПРИЕМНА ГРИЖА

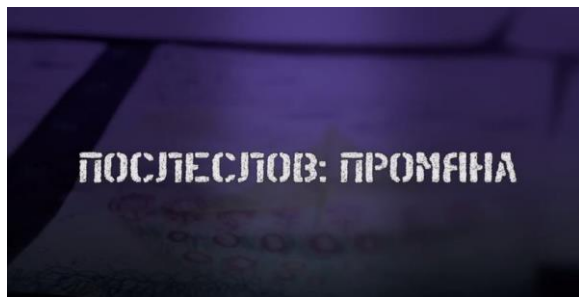
През 2014 година **Националната асоциация за приемна грижа** подготви брошура с полезни съвети за обучението в детската градина и училището на деца, които са настанени в приемна грижа. Все по-често приемни родители от цялата страна сигнализират в асоциацията, че образователната система трудно приема децата от приемни семейства, не съдейства за адаптацията и социализацията им в класа или групата. „Показателен е случаят, в който директор на училището задължава приемен родител да стои през целия ден в коридора пред класната стая, за да е на разположение и да контролира поведението на приемното дете, което пречи в час. По тази причина ние попитахме приемните родители за това кои са основните неясноти за поведението и особеностите на децата в приемна грижа в училище и детската градина. Смятаме, че брошурката ще е полезна на учителите и специалистите, за които децата са важни.“, коментира Александър Миланов, автор на книгката.

В книгката се дава полезна информация за това кои са децата в приемни семейства, как детето попада в приемна грижа, каква е ролята на учителя от детската градина и училището, как приема приемното дете детската градина и постъпването в първи клас. Книжката дава съвети към учителите за справяне с трудното поведение на децата, както и за подход в различни ситуации.

Правото на образование е неотменно право, а обучението сега е дългосрочна инвестиция в обществото и икономиката на страната ни. Справянето с предизвикателството да обучаваш деца, които са преминавали през трудни моменти в живота си, е умение, което не може да се научи в университета. Брошурата няма претенции да обхваща всички области на знание или педагогическия процес, но е добра основа за опознаване на спецификата на децата в приемна грижа. Националната асоциация за приемна грижа напомня, че в основата на социализацията на децата в клас или в детската градина е диалогът между учителите, приемните родители и ангажираните специалисти.

Освен това НАПГ издаде и две други книжки. В **книжката „Кутия за обувки“**, авторът Вера Колешева разказва историята на една кутия за обувки и нейният приятел – Таралежчето. Таралежчето не помни родителите си, свило се е на кълбо в кутията и трудно приема някой да се грижи за него. С помощта на кутията за обувки, то успява да разкаже своята история. Чрез тези два образа децата имат възможност непряко да се асоциират и по безболезнен начин да документират историята си. Затова техен помощник е приемният родител. **Втората книжка – „Книжка за приемната грижа“** е полезна на хората, които искат да станат приемни родители, на вече действащите приемни семейства, както и на биологичните родители, чиито деца са настанени в приемни семейства. Книжката информира какво е приемната грижа, за кого е подходяща, как се случва, какви са правилата. Тази книжка е пътеводител в приемната грижа. Националната асоциация за приемна грижа ще разпространи книжките до 500 приемни родители и специалисти в областта. **Третата книжка „Социално подпомагане в помощ на приемната грижа“** дава информация

за правото на достъп до различни видове социални или други помощи в подкрепа на децата в приемни семейства.

През 2014 година F2F студио заснеха документалния филм „Послеслов: Промяната“, който разказва за приемната грижа от първо лице. Във филма се показва разбирането на децата, приемните родители, братята и сестрите на приемните деца и специалистите за ефекта от приемната грижа върху децата и семействата. „Послеслов: Промяната“ е филм, който дава реален отговор на това какво предизвикателство е приемната грижа.

ПОЗИЦИИ И СТАНОВИЩА НА НАЦИОНАЛНАТА АСОЦИАЦИЯ ЗА ПРИЕМНА ГРИЖА ПРЕЗ 2014 Г.

Приемни родители: Тези, които ни плюят, отвърщат глава от сираците, оставят ги на нас

12.04.2014 г.

Ние, приемните родители, които членуваме в Националната асоциация за приемна грижа, сме разтревожени от случая на 23-годишната майка Тереза от гр. Кнежа. За нас, като родители, е недопустимо в ситуация на бедност и беда, да се отнемат деца, без да се окаже емоционална, финансова или друга подкрепа от страна на социалните работници на службите за закрила. Бихме искали да изразим разочарованието си от текста „Бели деца за черни дни“, публикуван в онлайн изданието на вестник „24 часа“ (12.04.2014 г.) Ние, приемните родители, правим това, което тези, които ни плюят и наричат „печалбари“, не искат да правят. Ние се грижим за деца с разбити души, с ужасни спомени, с драматични истории. Ние сме с тях, докато тези, които ни наричат „печалбари“ се грижат за собствените си деца и виждат сираци само по Коледа и Великден. Когато е модерно.

Приемните родители, при които са настанени децата на Тереза, нямат вина за това, че децата са отнети от майката от социалните служби. Ние единствено имаме моралното, човешкото, житейското и законовото право да се погрижим за децата. Обидно и тъжно е, че приемните родители са подозирани в завера спрямо Тереза и нейните деца. Пъклените планове, за които се говори в статията, са плод на журналистическа фантазия. Процедурата далеч не е така проста, както си я представят мнозина.

Децата не се „раздават“ на приемни семейства. За да станеш приемен родител, преминаваш през процедурата, която се преминава и от кандидат-осиновителите. И която не е лесна. И контрол на разходването на парите ни се прави.

Приемните родители нямат вина, че получават заплата за това, което правят. Напротив, това е тяхно право. Както всяка професия, така и приемната грижа се възнаграждава. Или поне част от нея. Никой не може да ни плати денонощната грижа, посвещаването, любовта и страданието, когато се разделяме с децата. Освен това, сумата от 500 лева, посочена в статията, е силно, много силно завишена. Чистата заплата на приемния родител е около 380 лева, а издръжката на детето, която му се полага по закон, е около 190 лева. С тези 190 лева трябва да осигурим храна, дрехи, обувки,

материали, курсове, уроци, лекарствата им (а те боледуват много), изследванията за регистрите за осиновяване, транспортните разходи по срещата с родните семейства или осиновителите (не всички приемни деца са настанени в градове) и др. Но дори и да направим грешката да съберем сумата и я умножим по 12 месеца, ще видим, че тя е равна на 6840 лева – точно толкова, колкото държавата плаща за едно дете, ако то е настанено в сиропиталище. Оставяме на вас да прецените дали приемната грижа е по-скъпа от грижата в дом.

Ние, приемните родители, плащаме много висока емоционална цена децата ни да са приети като равни в училищата и детските градини. Почти няма общини, в чиито детски градини да е безплатно за деца от приемни семейства. Но това не е страшно. Страшна е дамата, която се оставя върху нашите деца от страна на „разбиращото“ и „подкрепящо“ общество. Често водим битки за правата на децата и тяхната чест и достойнство, която не може да се компенсира с никакви пари. Ние, приемните родители, трябва за кратко време да направим от ужасените, изостанали в развитието си и нездрави физически хлапета, деца, които да не отстъпват на останалите. Да, това никой не може да ни го плати.

Приемните родители нямат вина, че децата под приемна грижа посещават масови детски градини и училища. Нашите сънародници не бива да оставят с впечатление, че взимаме децата, пращаме ги на детска градина и си почиваме, като печелим пари на гърба на детското нещастие. Неотменно право на децата е да се социализира с връстниците си, да посещава детска градина. Ние няма да се съгласим да изолираме децата, само защото получаваме 380 лева месечно, за да се грижим за тях.

Ние, приемните родители, също имаме деца. И знаем колко трудно се отглеждат те с доходите, които получаваме. И ние искаме най-доброто за родните си деца. Наше задължение, като родители, е да се грижим за тях. На приемните ни деца майка – закрилница е държавата.

Трябва да сме честни - сред нас има хора, които не са най-добрия пример за приемни родители. Но заради такива хора не бива да страдат всички приемни родители. „Грешката“ сред качествените приемни родители да има неподходящи е на онези, които са го допуснали – социалните служби.

Приемните родители не са печалбари. Вие не знаете за случая на приемната майка Галя Маринова от Смолян, която гледаше бебето Марти и помогна на родната майка да си го вземе обратно. Галя събра всички приятели, направи кампания и помогна на родната майка на Марти да си намери жилище, да го обзаведе, да си стъпи на краката и да си прибере бебето обратно. Ако беше печалбарка, нямаше да възстане срещу социалните работници, родителите на родната майка и цялата общественост, която беше заклеила майката на бебето.

Тези, които се взират в 380-те ни лева заплата и 190-те лева издръжка, са печалбари. Няма друго обяснение за подценяването на усилията ни за това, което правим.

Искрено се надяваме децата на Тереза да се върнат у дома. Защото там, където има любов, е най-хубаво. Приемните родители, на които държавата е поверила двете деца, ще направят всичко възможно децата да се чувстват добре, но не могат да заместят Тереза и нейната любов. И вместо да ги вините за това, което правят, помогнете на Тереза да си стъпи на краката бързо. Иначе след шест месеца децата ще бъдат вписани в регистър за осиновявания, а оттам връщане към Тереза няма.

Всъщност, защо тези, които хвърлят по нас камъни, че сме печалбари, не станат приемни родители?

Позиция на Националната асоциация за приемна грижа: Всички, които са знаели, че бащата от Русе бие детето си, са съучастници в убийство

22.04.2014 г.

Ние, приемните родители, които членуваме в Националната асоциация за приемна грижа, за пореден път алармираме за това, че е нужна цялостна, качествена и работеща система от правила за подпомагането на децата, които са в беда. Поредният случай на зверско насилие, завършил с убийство, е доказателство за това колко не сме съпричастни към страданията на децата.

Децата, които ние, приемните родители, отглеждаме, са жертва на общественото мълчание. Те са бити у дома или в сиропиталищата, те са унижавани, те са нежелани деца. Те са оставени от родителите си. В същото време държавната система за закрила на детето все повече връща деца в родните им семейства „на сяло“ – важно е детето да се върне при майка си и баща си, като оценката на риска от това почти не е прави. Реинтеграцията, това връщане, се прави уж в най-добрия интерес на детето, а често се оказва, че адът за децата е същия, в какъвто са живели преди да отидат в приемно семейство.

В приемната грижа има свръхконтрол върху дейността на приемните семейства. Нашата работа се наблюдава от социалните работници поне веднъж месечно, като ние сме обект не само на контрол, но и на регулярни обучения, които са задължителни за нас. Социалните работници често се държат чиновнически с нас – изискват, настояват, а когато не получат желаните резултат – наказват. Наказват ни с мълчание, с отписване от регистрите за приемни родители, наказват ни с нови и нови изисквания. В същото време социалните служби не правят нищо за развиването на уменията и знанията на родните семейства. На тях само им се предоставят помощи, на които, по закон, те имат право.

Липсва цялостна политика за борба с бедността и насилието, което ражда тази бедност. Затова децата са бити и умират. Защото на родителите се дават помощи, а не им се търси отговорност за това какви грижи полагат. И никой не ги учи на това как да са родители.

В обществото битува легендата, че социалните работници лесно отнемат деца от родителите им. Но това не е така. Иначе 7-годишната Пламена от Русе нямаше да умре. От телевизията научихме, че на бащата са отпускани социални помощи – еднократна помощ, за заплащане на наема на общинското жилище, за постъпването на детето в първи клас. Във всички случаи социалните работници от ДСП – гр. Русе е трябвало да извършат социална оценка и да напишат социален доклад. Домът на бащата, в който живее с двете си деца, е трябвало да бъде посетен, социалните работници да разговарят с децата. При съмнения за злоупотреба и насилие социалните работници можеха да изведат децата и да ги настанят в приемно семейство. Не за да печелят приемните родители, а за да опазим живота на децата.

Като общество не ни е грижа за децата в беда. Малцина са онези, които са готови да си развалят отношенията със съседите и да докладват за насилие и злоупотреба с деца. Това тихо безразличие, с което подминаваме побоите над децата, ни прави съучастници.

Всички, които са знаели за злобата, с който родния баща уби Пламена, са съучастници. И социалните работници, които са отпусkali помощите, без да се замислят за децата, за които тези помощи са предназначени, са съучастници. И учителите им. Всички.

Да не се превръщаме в съучастници. От нас зависи да спасим детски живот.

Финансов отчет на сдружение „Национална асоциация за приемна грижа“

2014 г.

Целеви финансираня: 88 470.21 лв.

Разходи по целеви финансираня 44 628.00 лв.

